

El llenguatge

El compte i el conte

16/IX/1977

Insistir una vegada més sobre el **compte** i el **conte** —als quals sembla obligat d'afegir, a més el **comte** el que figura entre el **marquès** i el **vescomte**— és, segurament, exposar-se a desanimar el presumpte lector a prosseguir la lectura del comentari, desil·lusionat d'antuvi per l'escassa originalitat del tema. Efectivament, la diferència entre **compte** i **conte** s'ha explicat fins i tot per mitjà d'histories gràfiques i els textos en què un d'aquests mots és usat en lloc de l'altre són deguts, certament, a persones amb uns coneixements molt menors de l'idioma.

Però no és menys cert que en el camp dels derivats els errors que s'escapen per la confusió de la forma d'aquests dos mots, **comte** i **compte** són realment in comptables. Més exactament: són els derivats i els composts de **compte** —que, si no in comptables són nombrosíssims—, els que sofreixen la contaminació de la forma **conte**. La família de mots d'aquest darrer substantiu és més aviat reduïda: el verb **contar** en lloc del qual són més generalment usats alguns dels seus sinònims, com **explicar** i **narrar** i, habitualment, **dir** i **contarella** al qual se sol preferir també **rondalla** i **contista** que ens és imprescindible per a designar d'una manera específica l'autor de contes literaris. És realment insòlit que algú, d'un contista, per exemple, en digui un «comptista». Però és en canvi ben habitual de veure, en textos que hom no pot qualificar de descurats, resoltes amb el simple grup consonàntic **nt** —és a dir, «contable», «al contat», etc.— mots com **comptar** **comptable** **comptabilitat** **comptabilitzar** **comptador** **comptadoria** (al **compta**) **comptafila** **comptapasses** **comptagotes**, **comptecorrentista** **descompte** **descomptar** **incomptable** **recomptar** **recompta** i segur que ens en deixem. Cal tenir en compte, a més, la multitud de significacions i de frases fetes possibles amb mots com **comptar** i **compte**. Quan diem, per exemple, **Compteu quina desgràcia més grossa no volem dir que la desgràcia s'ha de explicar de «contar», sinó que en sotmetem la magnitud a la consideració dels altres. Ja veiem, doncs, que el cas, per sabut que sigui, exigeix anar-ni amb compte.**

Albert Jare